

CAP

VERMELL

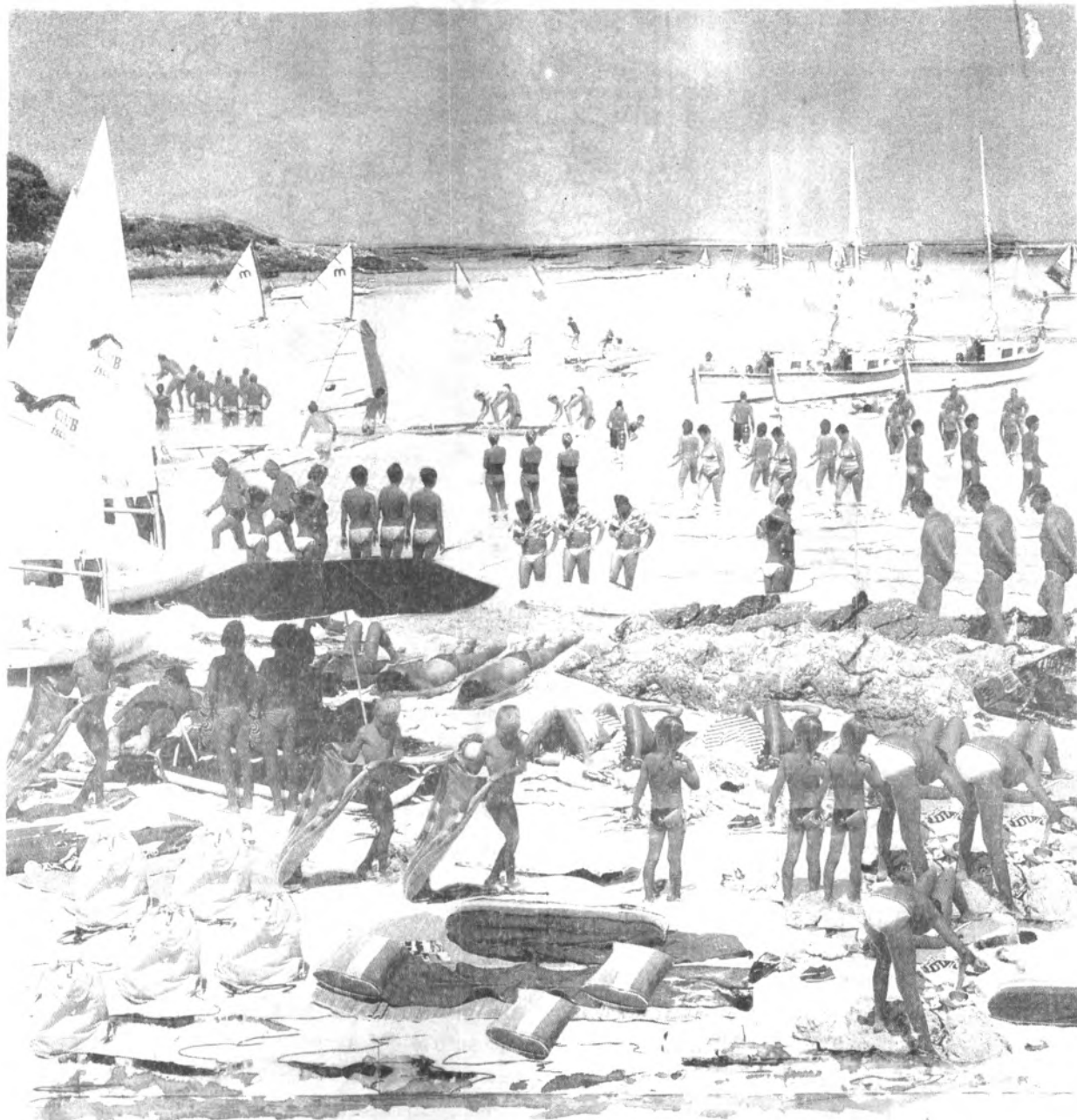
Nº 116

CAPDEPERA - CALA RAJADA

AGOST-SETEMBRE

1990

PRENSA

miratges d'estiu

PORTALET

EL P.A.C. DE LA DISCÒRDIA

Després del llarg parèntesi estiuenc que en certa manera ens ha estat imposat, reprenem la tasca sempre engrescadora d'aquest **CAP VERMELL** nostre i vostre que ha posat proa al seu desè aniversari. I mentre la publicació arriba a la fita de la primera dècada d'existència, cosa que succeirà en el mes de gener, en el nostre poble no deixen d'ocórrer coses bones i dolentes, conformant la nostra cada vegada més heterogènia realitat.

Efectivament, n'han passades de coses durant aquest estiu que ha tocat al seu fi. Des d'una crisi turística anunciada i no confirmada del tot fins a la constatació d'esser els destinataris d'uns serveis públics (electricitat, telèfon) totalment impresentables, passant per unes festes com sempre controvertides, molts són els aspectes que hem viscut i cada un dels quals donaria peu a un comentari més exhaustiu per part nostra. De tots ells, però, el més significatiu deu haver estat, tant per la resposta popular com per la repercusió oficial a què ha donat lloc, el del ja cèlebre P.A.C. (Punt d'Assistència Continuada), a través del que es pretén centralitzar els serveis mèdics d'urgències a Artà els dissabtes, els diumenges i tots els vespres.

No es tractaria d'una experiència única i privativa de Capdepera, sinó que s'insereix en el mapa sanitari que per a Balears ha dissenyat la Conselleria de Sanitat, juntament amb Insalud. En aquest mapa es contempla la creació de tota una xarxa de P.A.C.'s amb els que es pretén, segons es diu, una racionalització, i fins i tot una optimització, dels serveis assistencials. Per a la gent del carrer, però, tot sembla més una qüestió d'estalvi de recursos humans i econòmics que no una altra cosa. La conseqüència més immediata ha estat un moviment de rebuig per part de la ciutadania dels nuclis afectats: Sant Llorenç, Capdepera, Santa Margalida, etc. Sobre el paper els tècnics ho deuen tenir molt clar; els seus projectes, però, com succeeix freqüentment, s'han topat amb la contestació de la gent, de la gent dels pobles de Mallorca, d'una gent que no es capaç d'entendre que haver d'anar al metge a un altre poble sigui pel seu bé.

En el que no podem estar d'acord és en la forma que algunes persones han expressat el seu desacord amb P.A.C. Donada la reactiva responsabilitat dels polítics locals en tot aquest assumpte, i ni que fos tota seva la culpa, no és de llei utilitzar l'insult, l'amenaça i la coacció per fer valer uns arguments que perden tota la raó quan es fan forts en l'agressió física o verbal. I encara més diríem, el P.A.C. té molts d'aspectes positius i que mereixen ésser salvats per bé alguns entrebancs relatius a trasllat de malalts o a assistència domiciliària el fan difícilment acceptable per a sectors de la població molt concrets. En tot cas, com passa gairebé sempre, el poble ha estat escassament informat i tot el tema li ha estat presentat com un fet consumat, sense més sortida que l'anuència o la manifestació en el carrer.

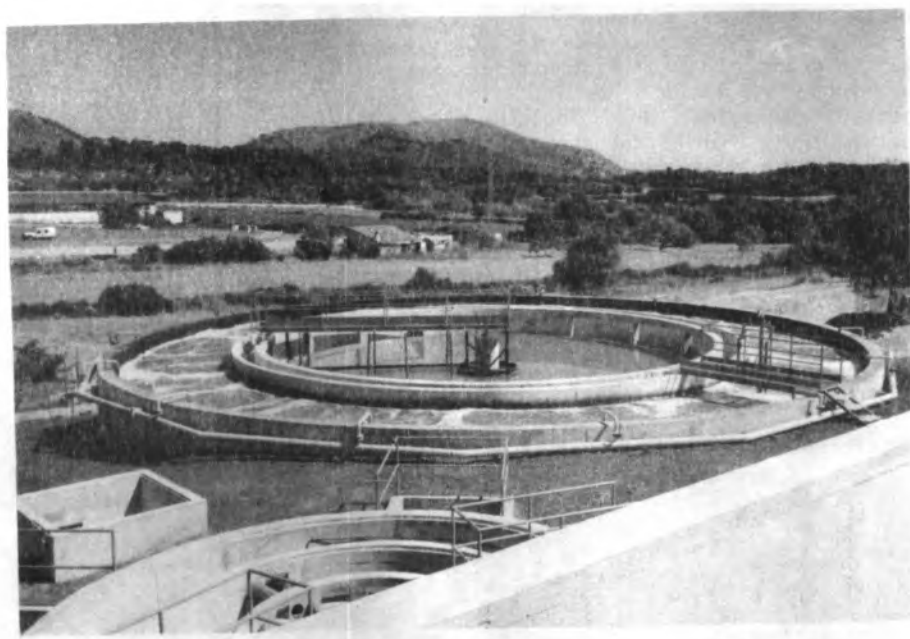
El final de tota aquesta història no el sabem. De moment està previst que, definitivament, el P.A.C. entrà en servei el dia 9 d'octubre. L'Ajuntament s'ha mogut, empès per les circumstàncies. A Palma no eren partidaris de fer anques enrera. La gent va encesa. Esperam que tot acabi bé.

PERFUMS Es digui el que es digui, la depuradora fa pudor. I si no que ho demanin als qui viuen més a prop d'ella. El sistema serà molt perfecte, la tècnica emprada serà la més avançada del món, tot el que volgueu, però pudor en fa.

FOCS Aquest estiu el foc ha fet estralls en en el nostre municipi. Es Puig Ceguer, Es Coll des Vidriers, Sa Mesquida... moltes de quarterades cremades, moltes pèrdues materials i una gran dany ecològic i, sobretot, paisatgístic. Unes vegades per descuid, unes altres voluntàriament, el cert és que ens estam carregant el Llevant de Mallorca. Ben aviat no n'hi haurà d'incendis, ja estarà tot cremat.

SABERUTS Hi ha gent que en sap moltes de coses, i que com més en sap més en vol saber. Vegem-ne alguns exemples: Tomeu Massanet, recentment llicenciat en Farmàcia; Joan Flaquer, "cum laude" en el doctorat de Dret; Joan Fuster Lareu, dos reals de lo mateix en el doctorat de Ciències Econòmiques; Mª Antònia Gomis, que ha acabat la carrera completa de piano (deu anys). En fi, que hi ha gent que sap molt en aquest poble. Enhorabona a tots ells.

CAP VERMELL -04-

BANDERA Aquesta és una bona notícia que no ha tingut el ressò que es mereix. Enguany, per primera vegada, una platja del nostre terme, concretament Cala Agulla, ha vist onejar la bandera blava que la C.E.E. atorga a aquelles platges que presenten condicions de neteja, serveis, salubritat, etc. adients. Si és cert que el litoral mallorquí és cada vegada més net, les nostres platges, a poc a poc, van contribuint a que així sigui. Ara s'hi han de sumar Son Moll, Sa Mesquida, Canyamel...

LLUM A distintes seccions d'aquesta revista se'n parla més extensament. Aquí sols deixam constància del patiments que ens han vengut durant tot l'estiu de la mà de G.E.S.A. Si a Palma a la segona aturada ja posen el crit en el cel, ¿què farien si es trobassin com nosaltres? Ja haurien pegat foc a Sant Joan de Déu i Es Murterar...

FESTES Sant Roc començà malament, amb una vetllada rock contestada pel jovent, que no hi anà. El demés, per als turistes, reines, dames d'honor i coses d'aquestes. I regates que segons diuen han costat cinc milions de pessetes i que no han tingut cap transcendència, ni a nivell local ni a la premsa o la televisió. Els focs artificials molt bé. Per Sant Bartomeu, millor, molt bona la berbena amb l'Orquestrina d'Algaida, el festival dolent i en Xesc Forteza com sempre. Els focs artificials, banyats. Finalment, la II Setmana del Turisme també ha estat magre, però com que els turistes ja havien tingut les seves festes pel mes d'agost...

TREBALL De la mà de la Direcció General de la Joventut i el suport de l'Ajuntament, tengué lloc durant el mes d'agost una experiència nova en el poble: un camp de treball per a joves de tota Espanya, els quals, al temps que gaudien d'unes vacances entre nosaltres, es dedicaren a fer nets els voltants del Castell. I és davant iniciatives com aquesta que hom pensa que no està tot perdut.

ART Sota el títol de "Art avui a Capdepera", la Direcció General de Cultura i el nostre Ajuntament han muntat la més ambiciosa exposició que s'ha pogut veure a Capdepera, amb presència de nombrosos artistes que tenen a veure amb el nostre poble. Ells són: Catalina Amorós, Carme Carrió, Cèsar Estrany, Miquel Flaquer, Marta Inglada, Juan Loshuertos, Antònia Mercant, Jaume Mercant, Joana Mª Mesquida, Joan Nebot "Rai", Gustavo, Bartomeu Puig, Daniel Rothstein, Bàrbara Sirer, Stella Maris Saurina, Nicolau Vives, Judy Szokolovics, Deirdre Costa i Lluís Ladària. La mostra romandrà oberta durant aquest mes d'octubre.

MÉS Més pintura. L'Ajuntament convoca el VI^è. CERTAMEN DE PINTURA "VILA DE CAPDEPERA". Els interessats hauran de presentar les seves obres abans del 10 de desembre i els premis seran de 250.000, 125.000 i 75.000 pessetes, a més d'un premi de 75.000 pessetes a un pintor local. Per a més informació es poden dirigir al propi Ajuntament.

VORAVIES Es a dir, aceres. L'Ajuntament, ja pots cantar ja, ha seguit amb el seu pla de fer aceres per tot Capdepera. I que bonic que ha quedat! I que hi fa de mudat! Els cotxes no poden passar, no quedar lloc per aparcar, les aceres no serveixen per res, molta de gent ha vist com el portal els quedava més baix que el carrer, etc. etc. etc. Però les aceres s'han fetes. En benefici de qui o de què?

CURSOS El ventall de possibilitats que ofereix enguany l'Àrea Socio-Cultural de l'Ajuntament, dins el programa de l'escola d'adults, és tan ample i variat que ningú no podrà dir que no troba el que cerca. Això és possible gràcies a la col·laboració del Ministeri d'Educació i Ciència, de l'INEM i del Govern Balear. Vegem què es podrà fer aquest hivern:

- Graduat escolar
- Certificat d'escolaritat
- Alfabetització
- Preparació proves lliures FP1
- Preparació accés Universitat majors de 25 anys.

Cursos ocupacionals.-

- Alemany
- Anglès
- Català
- Cambrer
- Electricitat bàsica
- Comptabilitat
- Mecanografia

Cursos intensius per a professionals de l'hosteleria (a partir de febrer de 1991).-

- Relacions humanes internes
- Tècniques de servei menjador-restaurant
- Tècniques de cuina
- Tècniques de bar-cokteleria
- Regidoria de pisos
- Atenció al client
- Tècniques de venda

INEM.-

- Alemany
- Cuina

Tallers.-

- Guitarra i solfeig

Tall i confecció

Jardineria

Brodats mallorquí

Manteniment físic

Gimnàstica per a la tercera edat

Gimnàstica per a homes

Fotografia i vídeo

- Pintura i dibuix

- Ceràmica

- Català II (Història de Mallorca)

- Ball de saló

- Decoració i disseny

- Curs d'astronomia teòric-pràctic

- Taller de cuina

- Macramé

Seminaris.-

- Publicitat

Escola esportiva.-

- Atletisme

- Bàsquet

- Escacs

- Futbol-sala

- Gimnàstica

Paris - Dakar?

Actualment corren uns temps en què la lluita per la conservació del medi ambient pareix ésser el signe distintiu d'un sector social que vol garantir un futur digne a la nostra societat illenca. Això és degut a que els vertaders responsables, els que s'haurien de preocupar, els "polítics de saló", mostren una total despreocupació per aquests temes i, a més, quan ho fan és per salvaguardar els seus interessos particulars.

Un dels tipus d'ecosistemes més interessants de l'illa de Mallorca són els sistemes dunars i Capdepera té la sort de comptar amb dos magnífics exemples: Cala Mesquida i Cala Agulla.

Però, què és un sistema dunar? Són terrenys arenosos i costaners que s'extenen terra endins, que han donat lloc als arenals més importants de l'illa i han servit, sense cap dubte, de plataforma propagadista per a la Mallorca turística que avui coneixem. La seva formació natural ha costat un procés de milions d'anys, amb etapes d'avanç i retrocés degudes a la fragilitat del seu equilibri, i on la mar i l'acció del vent, conjuntament, aportant cada un dels granets d'arena, han aconseguit modelar aquests paisatges dignes d'una protecció i conservació incondicionals.

Cala Mesquida és un bell i actiu sistema dunar, que com els altres de l'illa és constantment agredit d'una forma espectacular, trencant la seva dinàmica de formació; és, sens dubte, un dels sistemes més espectaculars de Mallorca, tant per la gran magnitud de les seves dunes com també per la relativa manca de cobertura vegetal que fan que es consideri més actiu que els altres.

Les alteracions a la costa i zona propera per accions humanes (urbanització, excursions programades a cavall i en "tot-terreny", la pràctica de "moto-cros" i la neteja mecanitzada de la platja) influeixen directament sobre l'estat de conservació del sistema dunar i, jutamente amb l'extracció d'àrids (arena), provoquen la seva progressiva degradació.

Davant aquest cúmul d'actuacions negatives per a la zona, las quals tenen com a única finalitat l'interés econòmic privat, el sistema dunar per ell mateix no té cap possibilitat de supervivència, ja que el ritme d'agressió és, evidentment, molt més accelerat que el de regeneració pròpia. L'interés de conservació

d'aquest espai, tant des del seu valor botànicofaunesc com des del seu valor geomorfològic-paisatgístic, és innegable, igual que d'altres indrets de les seves mateixes característiques.

Ara bé, quina és la solució a aquesta problemàtica? Segons el nostre parer, la solució ha d'arribar per dues vies diferents, que la mateixa societat pot sol·licitar, començant pels mateixos habitants del municipi de Capdepera.

El primer marc d'actuació és el propi Consistori de Capdepera, el qual, recolzat per la legislació de l'Estat Espanyol (Llei de Costes, 1988), pot fer front a moltes de les actuacions il·legals que es duen a terme dins el sistema dunar de Cala Mesquida. Per altra banda, és la seva obligació el dur endavant una labor de vigilància adequada, impedit actacions individuals o col·lectives per part d'empreses privades amb finalitats lucratives, així com no fer cas omís al desenvolupament d'aquestes o a la denúncia de qualsevol ciutadà.

Un segon marc d'actuació és el de l'educació medi-ambiental. Aquesta tasca està per fer dins el el sustrat de població més jove, i la responsabilitat de dur-la endavant és dels propis pares i molt especialment del col·lectiu de professionals de l'educació, evitant, sobretot, fer caure els al·lots dins la contradicció que es troba a gran part de la nostra societat. Així, doncs, per posar un exemple, el que no es pot fer és que els al·lots participin en una repoblació forestal -amb tota una càrrega simbòlica per a l'infant- i, posteriorment, organitzar excursions amb vehicles "tot-terreny" per l'interior d'un sistema dunar com si d'un "Paris-Dakar" es tractés.

CALA MESQUIDA, CALA AGULLA, SA CANOVA, etc., etc., són espais naturals resultat de complicats processos que han sorgit d'una forma aliena a la privatització del territori i indiferents a drets constitucionals, amb la intenció de donar una vida harmoniosa als centenars d'espècies que els integren. L'home té l'obligació de respectar-los i el dret de gaudir d'ells, però això no serà possible si no hi ha una conscienciació col·lectiva i aquesta comença per un mateix, denunciant els malfactors que, a més, estan emparats per la Llei o pel silenci.

JAUME SERVERA

JEEP-SAFARI MALLORCA,

UNA RAÓ MÉS PER AVERGONYIR-NOS

La nova moda que en aquests darrers anys consisteix en anar a fer safaris per Mallorca, s'ha convertit en el millor negoci. Els organitzadors d'aquesta pseudo-aventura basen el seu èxit en el fantasma expedicionari alemany duit aquí a terme d'una forma lúdica però no exempta d'una certa parafernàlia paramilitar (crits a l'orde, formació, banderetes...). L'altre component fonamental de l'èxit es troba en la suposada virginitat dels territoris a conquerir, de forma que s'eviten les carreteres

i es cerquen camins o fent-ne de nous. Les delicades dunes serveixen per realitzar el més difícil encara. L'aire pur i el silenci del paisatge es tornen estrepitós i polsegós divertiment. Tot plegat i a determinades hores del dia, CALA AGULLA, SA MESQUIDA, CALA TORTA, AUBARCA i tots els seus llocs d'accés es veuen envaïts per un centenar de monstres de color verd i groc que duen a terme, pel preu de 5.000 pessetes per persona, tot el que a casa seva els és prohibit de fer.

segueix....

Així que la innocent i simpàtica excursionista que ens ha muntat aquesta gent s'ha convertit en un dels factors més perniciosos i humiliants en la degradació del poc que ens queda de paradís, si bé per acabar de prendre consciència de la gravetat del que succeeix, quedau convidats a anar a passejar pel Coll de Marina devers les onze del matí. Segurament quedareu ben espantats davant el que veureu, en contrast

amb el vostres records d'infància. Jo, particularment, em sent indignat i avergonyit a la vegada, en veure com per quatre doblers que reb el propietari dels terrenys, cap institució amb poders de decisió no interfereix per tal de limitar o millor aturar del tot aquests tipus de venuda miserable del nostre patrimoni natural.

BARTOMEU GARAU I ESTEVA

alimentació i nutrició

Jaume Canyelles (°)
Miquel Palou (°°)

L'alimentació, a més d'una necessitat fisiològica, és un plaer. Al llarg de la història els pobles d'arreu del món han anat desenvolupant un conjunt de costums i tradicions al respecte que han arribat a configurar un art -la gastronomia- que es troba del tot inserit dins les seves cultures. Ara bé, el fet d'alimentar-se correctament es veu regulat per una sèrie de normes de caire científic.

La nostra salut depèn, en gran part, del grau de compliment de les referides normes. Les limitacions que això comporta no haurien d'esser obstacle per poder gaudir constantment del plaer de menjar. La naturalesa ens ofereix un ventall prou ample de possibilitats que es veuen multiplicades per la pròpia cultura culinària i, també, per tots aquells que en qualque moment es posen davant un fogó amb la intenció d'oferir als demés el seu darrer descobriment.

Anem a veure avui quines són les nostres **NECESSITATS ENERGETIQUES:**

Els aliments contenen una sèrie de composts químics de complexitat variable que anomenem nutrients: proteïnes, greixos, sucres, vitamines i minerals. L'home els necessita a tots per tal de satisfer les seves necessitats que són bàsicament de dos tipus:

A) Calòriques. Es dediquen a cobrir les despeses energètiques del nostre organisme.

B) Plàstiques. La seva finalitat és la formació i reparació dels teixits i estructures que conformen el cos humà.

D'una manera general, es pot dir que els greixos (9 Kcal/gram) i sucres (4Kcal/gram) satisfan les necessitats de tipus energètic i la resta de nutrients les plàstiques. Les proteïnes tenen ambdues funcions, essent la seva aportació energètica igual a la dels sucres.

Per tot això, cal tenir una idea de les nostres necessitats quant a quantitat i tipus dels aliments a ingerir:

Així, les despeses mitjanes per cada dia i kg. de pes van des de les 40 Kilocalories per unapersona amb una activitat lleugera, a les 60 si l'activitat és excepcionalment elevada (esportistes, conradors, etc.) En general, i per un home-típus (trenta anys, 70 kg. de pes i una activitat moderada) la despesa energètica gira entorn les 3400 Kilocalories. Per una dona-típus (trenta anys, 60 kg. i activitat moderada) la dada oscil·la sobre les 2500.

Ara bé, encara que aquestes despeses podrien esser satisfetes totalment menjant 3/4 kg. de sucre o un pa sencer o 20 kg. de lletuga, l'experiència ens diu que en cap d'aquests tres casos no es veurien cobertes les necessitats plàstiques. Per aconseguir-ho els nutrients continguts a la dieta han de trobar-se en les següents proporcions:

SUCRES	55-60%
PROTEÏNES	10-15%
GREIXOS	28-35%

(Dades referides a contingut energètic total de la dieta)

Conscients que un excés de números podria fer malbé l'esperit de goig que sempre ha de tenir la taula, consideram adient fer un punt i a part i deixar-vos gaudir amb tranquil·litat de les pràctiques gastronòmiques pròpies de la nostra terra i d'aquesta època estiuenca: tumbets, trempons, gelats d'ametlla, etc. Passat festes, i si la Redacció ens ho permet, tornarem per ajudar-vos a aclarir si heu sortit de la moderació.

(°) Doctor en Ciències Químiques. Professor d'Institut.

(°°) Llicenciat en Ciències Químiques. Professor d'Institut.

NO HO DEIM NOSALTRES

Diari "Balears", 22-8-90

El proper mes de desembre la revista Cap Vermell complirà els seus primers deu anys d'existència. Aquesta publicació que té un marcat caràcter cultural està elaborada per un conjunt de dotze persones que es mouen sense un consell de redacció i que hi col·laboren esporàdicament donat que la fan com a "hobby" i aleshores tenen altres ocupacions professionals que no sempre els permeten dedicar-se a la revista.

La revista presenta seccions populars com entrevistes amb gent del poble, informació esportiva, notícies locals, una sèrie de divulgació històrica de la que té cura Josep Terrassa, una novel·la per entregues o una sèrie de contarelles. Al llarg del temps hi ha hagut altres seccions que han desaparegut quan ha quedat esgotada la seva temàtica, especialment es tractava de sèries monogràfiques sobre un tema determinat.

Com a funció clara que té la revista de difusió cultural, s'han publicat dos llibres, com a editors, es tracta de **Es Castell de Capdepera**, del qui és autor el mateix Josep Terrassa, i **Cards del meu herma**s de Joan Rai, membre col·laborador de Cap Vermell. La revista té una tirada de 300 exemplars, la majoria dels quals es distribueixen mitjançant subscripcions i alguns per vendes, si la taxa d'aquestes és molt baixa. La revista es pot mantenir gràcies a la voluntat dels seus impulsors que a la vegada fan de redactors i que no percebeixen cap tipus de remuneració pel seu treball, el qual s'ha de qualificar per força de desinteressat. Sols així s'entén la supervivència d'una revista com Cap Vermell, que si bé manté una línia clara de defensa de la nostra cultura, per això mateix sempre s'han presentat tots els seus articles en català, al mateix temps que presenta una línia progressista, ho fa respectant la diversitat d'opinions i la pluralitat, principi principal de la llibertat d'expressió.

Punyides

No és el mateix, encara que ho paresqui:

Estar astorat	Estar alfombrado
És molt agut	Es muy agudo
Me n'afluix	Me aflojo
Què et diuen?	¿Qué te dicen?
Estar malfet	Estar mal hecho
Tenir mal de cap	Tener daño de cabeza
Passar per ull	Pasar por ojo
M'han pujat ses calors	Me han subido las calores
No mirar prim	No mirar primo
Tenir ses cames brutes	Tener las camas sucias
Colgar-se	Colgarse
Es Coll d'es Vidrier	El pescuezo del cristalero
Què hi has de florir?	¿Qué has de florecer?

DURANT EL MES DE JUNY...

Han nascut:

Maria Rosa Gelabert Rosselló,
de Josep Francesc i Catalina.
Joan Sírer Muñoz,
de Mateu i Maria.
Alicia Llera González,
d'Emili i Maria Lluïsa.
Jaume Cortada Mut,
de Pere Jesús i Maria del Carme.
Rosa Maria Zúñiga Suñer,
de Josep i Francisca.
Maria Antònia Servera Llaneras,
de Pere i Maria.

S'han casat:

Jaume Ginard Andreu
amb Antònia Oliver Femenias.

Han mort:

Miquel Morey Cabrer
Miquel Torres Piris
Egfried Erben

DURANT EL MES DE JULIOL...

Han nascut:

Jesús Martínez González,
de Manuel i Maria del Carme.
Daniel Romero Mangas,
d'Antoni i Maria.
Letícia Salmerón Ubeda,
de Jaume i Maria.
Shari-Latoya Hermans Ghosal,
de Hendrikus i Britta.
Marc Casilla París,
de Manuel i Carme.

S'han casat:

Christian Jules Speck Ferber
amb Dominique Bettina Alcover Garavaglia.

Han mort:

Antònia Martí Frau
Hans Burki
Maria Reyes Benegas
Agustí Moll Servera

DURANT EL MES D'AGOST...

Han nascut:

Maria Almudena Herrero García,
d'Albert i Maria del Roser.
Maria Inês Martínez Ferrer,
de Josep Lluís i Margalida Esperança.
Miquel Riera González,
de Miquel i Roser.
Blanca Quiles Loske,
de Pere i Hannelie.
Alba Amores Pérez,
de Miquel i Maria Francisca.
Adrià Navarro Triguero,
de Cristòfol i Maria Dolors.
Cristià Sancho Romero,
de Carles i Maria Cortes.
Denis Raya Kischel,
de Manuel i Elke.
Joan Alvarez-Ossorio Domínguez,
de Francesc Xavier i Antònia.
Yaiza Bolívar Asensio,
de Rafael i Isabel.
Clara Corraliza Nieto,
de Dionís i Maria Ramona.
Josep Miquel Zafra Rosselló,
de Miquel i Joana Maria.
Aina Immaculada Vilchez Peralta,
d'Emili i Agustina Immaculada.
Rafel Muñoz Escobedo,
de Josep i Maria del Mar.
Yessica Miquela Damer,
de Petes i Ute.

S'han casat:

Klaus Dieter Georg Buss
amb Christel Magdalena Stich.
Maximilian Stebegg
amb Klara Roswita Walter.

Han mort:

Antònia Palmer Palmer
Antoni Terrassa Pastor
Catalina Terrassa Orpi
Francisca Bordoy Vives
Catalina Garau Riera

DURANT EL MES DE SETEMBRE...

Han nascut:

Agustí Esteva Riera,
d'Agustí i Mª Esperança.
Sandra Flaquer Fernández,
de Miquel i Encarnació.
Daniel Pascual Ahlsdorf,
d'Antoni i Isabel.
Joan Ernest Llull Brondum,
de Joan i Lise.
Patrícia García Redondo,
de Joan i Mª Teresa.
Cristina Pinilla Silva,
d'Eloi i Valentina.
Maria Gómez-Quintero,
de Josep i Margalida.
Sara Ferriol Baumann,
de Jaume i Anna.
Sara Peraita García,
de Francesc i Rosa Maria.
Maria Moll Cruz,
de Gabriel i Maria.
Josep Antoni Muñoz Torrecillas,
de Marià i Carme.
Nora Galindo Fernández,
de Jaume i Amàlia.
Josep Trigo Hermosa,
de Josep i Felisa.

S'han casat:

Peter Alexander Makkay
amb Michaela Herzey.
Jordi Líndez Líndez
amb Mª de Gràcia Malpesa Correal.
Ratimir Gali
amb Maria Puigrós Adrover.

Han mort:

Lluïsa Nebot López
Catalina Pellicer Servera
Catalina Juan Mayol
Miquel Rosselló Ferragut

esports

Em complau, amics lectors, de retrobar-me amb tots vosaltres, com cada mes, a través de les pàgines de "Cap Vermell". En aquesta secció, ja ho sabeu, es parla d'esport, d'allò que ha passat i del que pot passar.

Després del XXII Trofeu Capdepera-Cala Rajada de futbol, el qual va passar amb més pena que glòria, la pilota dóna voltes de bell nou per devers "Es Figueral". I ja que m'he referit al Trofeu Capdepera-Cala Rajada, crec que va quedar ben demostrat que aquest tipus de confrontacions no interessen a ningú i que estan destinades a desaparèixer. I aquest no és un mal del futbol local, sinó de caire general.

La novetat més important d'aquesta temporada que just ara comença, és la del trist retorn del nostre primer equip a Primera Regional, després de no haver-hi jugat al llarg de catorze anys. Una altra novetat és la de la reincorporació de Pep Fuster al front del primer planter de l'Escolar; en Pep ha confeccionat un equip amb garanties per enfrontar-se a aquesta ingrata categoria i fins i tot, amb un poc de sort, intentar l'ascens a Preferent.

Vull imaginar que si l'any passat la lliga ja va resultar poc atractiva per als aficionats locals, enguany encara serà pitjor, amb la perspectiva d'haver de veure equips que en lloc de dedicar-se a jugar a futbol el que fan és pegar potades a la bolla i qualque vegada al contrari. L'únic alicient que podrien tenir els aficionats seria que l'equip assolís des del principi una de les primeres places de la classificació i al manco es tengués la il·lusió de l'ascens.

De moment els resultats no han estat massa dolents. Es va guanyar al Rotlet per 4-1, a Capdepera; després vengué el 0-2 a dins Artà,

jugant els nostres un partit que va convèncer els assistents, encara que es patís fins al darrer moment. El tercer partit va esser el que es va haver de suspendre, degut a la pluja, quan s'estava jugant davant el Barracar; pens que la suspensió ens va beneficiar, ja que l'equip, degut a lesions i obligacions militars, havia hagut de presentar una alineació precària. A dins Consell es va perdre el primer partit, 1-0, quan després d'un primer temps en què l'Escolar tengué ocasions per sentenciar el resultat, a la segona part els jugadors de Capdepera gairebé feren el ridícul, segurament per un excés de confiança.

De moment, i segons l'entrenador, s'està aconseguint la mitjana anglesa, que consisteix en fer tres punts cada dos partits, cosa que al final sol donar un dels primers llocs de la classificació, si es manté. Ja veurem.

Els juvenils també ja han començat el campionat, encara que la seva sort ha estat més adversa que la del primer equip. Amb els majors, però, els uneix un mateix entrebanc: la dificultat per formar l'equip, ja que la majoria de jugadors, degut al seu treball d'hosteleria, ho tenen molt malament per fer compatible la feina amb el futbol. De totes maneres, davant el Poblenc aconseguiren el primer punt i el darrer que s'ha de perdre és la confiança i l'esperit de lluita, esperant que es vagin incorporant nous jugadors a mesura que les seves ocupacions els ho permeti.

Deixant de banda el futbol, he de dir que el Club de Judo Renshinkan torna esser notícia i en particular el seu director Josep Mascaró, el qual ha aconseguit el títol de Mestre, després de difícils proves duites a terme a Madrid. Des de la nostra publicació li volem fer arribar la nostra més cordial felicitació al bon amic i millor esportista que és en Pep.

I ara, una d'atletisme. Aquesta disciplina, mancada de tota infraestructura i ajuda, ens dóna alguna sorpresa d'aquelles més agradables. Paquita Rosselló assolí el títol de campiona de Balears de Gran Fons, sobre una distància de 10.000 m. Posteriorment, la mateixa corredora, en el Campionat d'Espanya celebrat a Santander, sobre 15.000 m., aconseguí la catorzena posició. Na Paquita, com sabeu, és una atleta local... del Club Filípides de Ciutat. Enhorabona, Paquita.

I res més per aquesta vegada. El mes que ve n'hi haurà de fresques.

CONVERSES

El dia de Sant Bartomeu es va despedir del poble de Capdepera n'Antoni Riutort. En els darrers sis anys ha estat el màxim responsable de la parròquia, realitzant sempre que les forces físiques li ho han permès una ampla i profitosa tasca pastoral. Aquesta activitat i la seva especial manera d'esser han fet d'Antoni un home popular i apreciat.

Quan el visitàrem, uns dies abans de les festes patronals, Antoni estava engrescat en múltiples activitats: preparar la vinguda del nou rector, despedir-se dels malalts, endegar el canvi de residència, etc. En mig d'aquest malaveig ens va estar uns moments per mantenir aquesta conversa.

ENS PODRIES RESUMIR LA TEVA TRAJECTÒRIA FINS QUE VINGUERES A CAPDEPERA?

Als tretze anys vaig entrar al Seminari, on vaig estudiar cinc cursos d'humanitats (una espècie de batxillerat), tres anys de Filosofia i cinc de Teologia. Després vaig fer tres anys de pràctiques com a seminarista a la barriada dels Hostalets de Ciutat, aprofitant per fer dos cursos de Dret. Al quart anys de pràctiques vaig ésser ordenat sacerdot, passant els dos primers anys com a vicari a la mateixa barriada. La passa següent va ésser anar a Roma a cursar l'especialitat d'Història de la Filosofia Moderna i Contemporània, a la Universitat Gregoriana de la Companyia de Jesús.

COM EXPLICARIES LA TEVA EXPERIÈNCIA DE RECTOR DE CAPDEPERA?

Jo havia dedicar moltes energies a l'estudi i a la reflexió. Quan vaig venir a Capdepera, de cop i resposta em vaig trobar immers en una gran activitat. Des del principi vaig ésser conscient que tenia prou feines en conservar el què havia deixat en Gabriel Pérez. De fet, tot el que ell va deixar -Grup d'Acció Social, Missa Jove, grup organitzador d'acampades, grups de revisió de vida, catequesi d'adults, etc.- encara continuen.

Per valorar objectivament i treure el suc a la feina feta a Capdepera necessit prendre distància i deixar que madurin aquestes experiències durant uns anys. Sempre he intentat participar en tot, i quan vols abraçar tant proves que no pots perquè et manquen les forces; a més, els darrers anys he tengut problemes de salut. Una de les coses que més malapler em deixen és la de no poder participar en allò en que sé que s'espera la meua col·laboració. Qualsevol persona em mereix un respecte immens i és aquest sentiment que em mou a participar i a interessar-me pel que mou als altres.

CREIM QUE HAS ESTAT UN RECTOR QUE S'HA DONAT A CONÈIXER BASTANT BÉ, NO HO TROBES?

Si m'he donat a conèixer és perquè això forma part de la meua manera d'esser; encara que no vulgui sempre m'he de donar a conèixer. Un no sap mai quina és la millor manera de mostrar-se a la gent; jo no faig mai pensant que sóc el rector del poble.

QUÈ HA PASSAT EN EL CAMP INTEL·LECTUAL QUE HAVIES DESENVOLUPAT ABANS DE VENIR A CAPDEPERA? HI HAS CONTINUAT TREBALLANT?

Les vivències d'aquests sis anys m'han fet madurar molt i han estat positives. Malgrat tot, jo he intentat seguir amb una tasca de caire intel·lectual i he anat reflexionant i elaborant, sempre en contacte estret amb l'experiència, una teoria de l'acció social. He anat pensant sobre alguns aspectes filosòfics de la qüestió de Déu. També he tengut temps per familiaritzar-me amb els estudis bíblics, en part perquè havia de fer catequesi d'adults i en part perquè he tengut interès que el Nou Testament passàs a ser cada vegada més conegut per tot el poble.

Desitjo tenir més temps per reflexionar perquè consider que puc fer un servei a l'Església i al Món, i és un servei que hem de fer aquells a qui ens agrada fer-ho. Per res donaria aquests sis anys d'experiència que he aconseguit a Capdepera, ja que per molt que hagués estudiat no hauria crescut tant i m'hauria fet tant de bé.

COM VALORARIES LA FEINA DEL GRUP D'ACCIÓ SOCIAL?

El Grup d'Acció Social, durant la seva existència, uns deu anys, ha resolt molts de problemes. La seva és una feina que passa desapercibuda, però és una tasca molt complexa que, a vegades, es confon amb una acció de beneficència. En la qüestió de la residència i en l'ajuda als més necessitats s'ha fet una gran labor.

vant. Sovint m'he trobat amb forts conflictes interns d'algun grup local, fins al punt que em pensava que no hi havia solució i que a la força es desfaria; increïblement no ha estat així i el grup ha seguit el seu camí. Capdepera és un poble amb una gran multiplicitat de gent, amb persones de tota casta i condició; conviure amb gent d'origens distints, de cultures distintes, és difícil però, sens dubte, enriquidor.

QUINA ÉS LA VISIÓ QUE TE'N DUS DEL POBLE?

Jo tenc un concepte de Capdepera una mica distinta de la que teniu els gabellins. Trob que és un poble amb una gran vitalitat i, conseqüentment, és un poble difícil. Sols hi ha conflictes on hi ha vida. Considero que els gabellins són bastant participatius. A molts de pobles neixen grups i activitats que ben prest desapareixen; aquí també n'hi ha d'activitat creadora i participativa, i si bé és cert que a vegades és qüestionada, sempre surt endavant.

La consersa amb Antoni Riutort sempre és fluïda, fàcil, relaxant. En aquesta ocasió el nostre interlocutor va a cop de rellogte i en aquest punt hem de donar la conversa per acabada. Uns joves que han entrat a la vicaria l'estan esperant. Com dèiem al principi, la seva activitat és intensa. Sols en resta desitjar-li tota la sort del món en el seu nou destí d'Algaida. Coneguent-lo com el coneixem, no dubtam que ben aviat serà una de les persones més populars i estimades del seu no destí. Fins sempre, Antoni.

CONVERSES

Parlam, aquest mes, amb JOAN FUSTER LAREU. El seu extens currículum mereixeria un article a part però nosaltres el duim a les nostres pàgines des de la perspectiva d'estudis del turisme i amb l'excusa de la seva tesi doctoral que li ha valgut les millors qualificacions. Sota el títol de "TURISMO DE MASAS Y CALIDAD TURÍSTICA", el professor Fuster fa una valoració de la possible compatibilitat d'un turisme de qualitat que sigui a l'abast de capes de població cada vegada més nombroses. Joan Fuster, ara dedicat professionalment als serveis fiscals de l'Estat, és un calarrajader que, amb coneixement de causa, ha vingut aportant opinions incontestables al fet turístic de les nostres Illes i que té una idea molt clara del futur que li espera a la primera indústria de la nostra comunitat, oferint, a través de distints mitjans de comunicació i en nombrosos seminaris i conferències, possibles solucions a una crisi que tothom anuncia. Asseguts devora la mar, a la casa que habita a Sa Pedruscada, parlam amb aquest economista recentment doctorat, de qüestions que ell bé coneix i que a tots ens preocupen.

¿COM VA NÉIXER EN TU LA INQUIETUD PEL FET TURÍSTIC, JA QUAN ESTUDIÀVES ECONOMIA? REALMENT, EN AQUELLES ANYS, JUST SI ES TRACTAVA D'UN FENOMEN EN ESTAT EMBRIONARI...

Realment és així. Jo feia quart de carrera, a Barcelona, i ja vaig veure que el turisme tendria una incidència molt forta a les Balears. Vaig començar a estudiar turisme amb una beca de la Fundació March. Allò succeïa al començament de la dècada dels seixanta, i es pot dir que d'aleshores ençà no he parat. Després, essent ja professor universitari a Madrid, en el curs 65-66 vaig organitzar un seminari de turisme, que va tenir una extensió durant l'estiu per estudiar un municipi turístic. Aquest estudi es va centrar a Capdepera. Aquest va ésser un fet certament revolucionari. Record perfectament que durant aquella campanya un professor alemany ens comentava, astorat, que no podia creure que la universitat espanyola estigués tan avançada a nivell d'idees. Aquí vàrem tenir una acollida excel·lent per part dels hotelers. Aquell treball es va publicar, es deia "Estudio de un municipio turístico: Capdepera-Cala Rajada, 1966". Aleshores era ministre en Fraga Iribarne i, en certa ocasió, va apuntar la necessitat d'un estudi d'aquest tipus; quan se li va dir que a la càtedra de Juan Velarde Fuentes ja ho havien fet, va quedar molt gratament sorprès de la nostra iniciativa.

SEGUEIX...

PARLA'NS, SI VOLS, DE COM ERA AQUELL TRABALL QUE PODEM QUALIFICAR DE PEONER EN LA MATÈRIA.

El poder d'anàlisi que ens dóna l'economia ens permet veure problemes allà on els altres no n'hi veuen. Veim la pobresa i les possibilitats de millorar i de sortir-ne. En aquells anys encara no es plantejaven greus problemes de caire ecològic, perquè realment s'havia destruït molt poc, però nosaltres ja parlàvem de la necessitat de construir depuradores que evitassin la contaminació de les aigües. Crec que aquell va ésser un estudi bastant complet a tots els nivells: piràmides de població, creixement, infraestructura sanitària, estudi orogràfic, superfície, costa, etc. etc. Una de les coses que també sortiren era la dificultat de crear riquesa. Capdepera sortia d'una situació de pobresa, sense excedents empresarials i constituïa un cercle difícil de trencar.

¿QUÈ ENS POTS DIR DE LA TEVA TESI DOCTORAL, RECENTMENT PUBLICADA?

La tesi s'ha concretat en set mesos de treball intens, però reflexa un estudi que s'ha perllongat al llarg de vint-i-cinc anys. En ella intent explicar que el turisme de masses és una manera de fer turisme que no té per què estar barellada amb la qualitat. El turisme de masses suposa un sistema organitzatiu que sovint ens referim pejorativament. Succeeix que si el turisme és massiu, utilitza massivament uns béns lliures - aire, aigua, etc.- que aparentment no costen res, però que, a mesura que ja no són tan abundants deixen de ser béns lliures per convertir-se en béns econòmics. Un bé econòmic és escàs per naturalesa i s'ha de pagar. Un bocí de terra limitat ofereix una producció limitada; no per sembrar-hi més produirà més. Igualment passa amb l'ús que dels béns lliures se'n fa de cara a l'oferta turística: es tracta de béns limitats que corren el perill de la sobreexplotació.

EL FET TURÍSTIC, AMB EL PAS DEL TEMPS, HA ESDEVINGUT EN FENOMEN DE GRAN COMPLEXITAT, EL FUTUR DEL QUAL PASSA PER ESTUDIS CADA VEGADA MÉS ESPECIALITZATS I RIGOROSOS...

La complexitat del turisme implica l'estudi de moltes ciències que afecten l'home com a centre del fet turístic. Entre d'altres disciplines, hi intervenen les matemàtiques, l'ecologia, els idiomes, la psicologia, la geografia, etc. etc. No ens serveix ja la paraula "turista" i hem de parlar de viatger, per exemple. Al turisme no se'l pot encarar des d'un punt de vista parcial sinó multidisciplinar.

El concepte de turista seria aquell que es refereix a qui fa un viatge fora de ca seva de més de vint-i-quatre hores per motius no laborals; l'allotjament no indica qui és un turista.

El visitant pot estar un dia o quinze, tant a un hotel com a una casa particular. Insistesc en la necessitat d'una visió multidisciplinar del turisme. Els aspectes ecològics jugaran en el futur un paper decisiu.

¿DIUS QUE ÉS POSSIBLE OFERIR QUALITAT AL TURISME DE MASSES? ¿COM ÉS POSSIBLE AIXÒ?

La qualitat indispensable s'ha de cercar a dos camps: les empreses i el carrer. La producció turística no és la d'una fàbrica tancada dins quatre parets. El turisme es fa a l'hotel i fora d'ell. El turista consumeix viatges, allotjaments, alimentació, béns i serveis, espectacles, diversions... Dins tot aquest camp de consum s'ha d'oferir qualitat, aquesta és la clau del futur. La formació de nous i bons professionals forma part de l'entramat. Quan ens falla la platja o el sol ja no sabem que fer amb els visitants.

No s'ha ensenyat a somriure als dependents, o a no posar la música massa forta, per exemple. Són necessàries empreses competitives, professionalitzades; i m'estic referint tant als treballadors com als empresaris, sobretot als empresaris. Les empreses han d'ésser productives, perquè això és bo per a elles mateixes i per als seus empleats. Cercar la màxima productivitat és bo i necessari. No admetre aquesta filosofia implicar discutir el sistema de mercat i jugar a favor del sistema socialista en el qual jo no crec. Es pensava que el creixement de la demanda era il·limitat; quan es comprova que no és així, la gent comença a exigir qualitat a un producte que durant trenta anys ha tengut temps per preparar-se i oferir aquesta qualitat que ara se li demana.

REALMENT, PERÒ, EL TIPUS DE VISITANT QUE TENIM, PEL QUE PAGA NO POT FER MASSA EXIGÈNCIES.

El turista-massa té poca informació. Tampoc no en vol massa. Evidentment, quanta més informació tengués millor podria optimitzar les seves opcions de consum. Això, però, no vol dir que no tenguem uns coneixements de qualitat; distingeix límits de qualitat. Si s'oferix una ensalada de lletuga per cent pessetes, és clar que no pot dur aguacate o marisc, però no vol dir que la lletuga hagi d'ésser podrida.

Els nivells de qualitat desitjables es poden conèixer demanant als propis turistes què volen, per una part, i escoltant l'opinió dels tècnics per una altra costat. Espanya ja no serà en el futur un destí barat. A manca d'això, sols es poden mantenir les quotes de mercat a base de qualitat i aquest repte sols podrà ésser superat per aquells que el vulguin acceptar amb decisió i coratge: serveis públics, empreses privades, cambrers, cuiners...

No és qualitat que els telèfons no funcionin, que et tirin les maletes a terra de qualsevol manera, que les carreteres siguin insuficients, etc. etc. Descartat el creixement quantitatiu haurà d'ésser un creixement qualitatiu el qui mantengui vigorós el sector, i això suposarà una triadella de la que es salvaran els bons empresaris i els bons professionals.

¿ENS TROBAM, UNA VEGADA MÉS, DAVANT UNA MANCA DE PLANIFICACIÓ I DE PREVISIÓ DEL FUTUR PER PART DE LES AUTORITATS TURÍSTIQUES?

Una autèntica política turística no hi ha estat mai. El fenomen no s'ha acabat d'entendre a Madrid, ni fins i tot a Mallorca mateixa, i en conseqüència no s'han sabut donar respostes adequades en els moments oportuns. S'ha d'admetre que la millor política turística que s'ha fet és la d'en Fraga. Fins fa dos anys no s'ha plantejat seriosament el tema de la qualitat. La política sempre va a remolc dels aconteixements. L'economia, els economistes, han de preveure el futur, han de fer prospectiva i anticipar-se a les demandes futures.

¿LA MILLORA DE L'OFERTA PASSA NECESSÀRIAMENT PER LA CONSTRUCCIÓ DE CAMPS DE GOLF I DE PORTS ESPORTIUS?

Un camp de golf pot donar qualitat a una zona determinada, independentment dels problemes d'aigua que se'n deriven i que jo desconec. Un gran port esportiu, concretament a Cala Rajada, amb set-cents embarcacions més, podria constituir un autèntic desastre ecològic que, a més, no aportaria qualitat a la zona ni crearia riquesa a nivell general, contràriament al que es diu.

¿QUINES HAURIEN D'ESSER LAS CONSIDERACIONS QUE S'HAURIEN DE PLANTEJAR ELS RESPONSABLES DEL SECTOR, POLÍTICS, EMPRESARIS I TREBALLADORS, PER EVITAR UNA CRISI ANUNCIADA?

Donada la limitació de l'espai, l'augment de l'oferta i el creixement del nombre de visitants impliquen una caiguda de la qualitat. Jo dic sí al turisme de masses, entre d'altres raons perquè no hi ha alternativa, però sabent que a certes zones hi ha límits que no es poden superar, concretament a Mallorca. Jo diria que, ara més que mai, hem de tenir en Mallorca, sabent que en cas de crisi molts cauran. No podem seguir jugant amb el factor preus, l'alternativa és la qualitat.

No oblidem que Europa pot atravesar un període de recessió, de fet els símptomes són preocupants, i això s'ha de saber. S'haurà d'entrar en un procés seriós de renovació i millora.

A més, la qualitat no es dona avui per demà, altrament es tracta d'un procés que s'arrossega en el temps. I és important, també, que es crei un clima suficient d'inquietud dins el sector, a fi d'estimular l'autosuperació; si un es creu perfecte no millorarà mai, i el sector turístic no ho és perfecte i és necessari que ho sàpiga.

portalets d'estiu

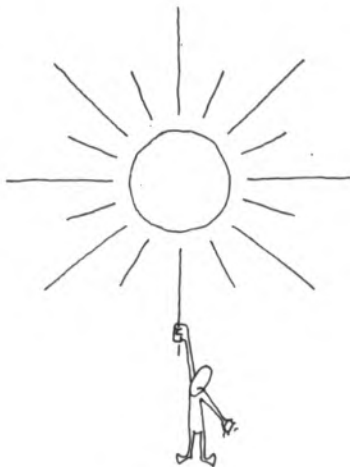
I

FESTES I BANDERILLES

La doctrina hisendista estudia els principis que informen l'elaboració dels pressuposts econòmics de les distintes institucions públiques i enumera els seus components: competència, publicitat, claredat, universalitat, etc. Volem recalcar el de claredat, que significa que les distintes partides pressupostàries d'ingressos i despeses es designin de manera de manera que es reconeixin la seva procedència i finalitat. El compliment d'aquest component del pressupost exigeix als seus redactors, els polítics, tenir les idees clares i elaborar els programes polítics amb un mínim de racionalitat.

Degut a algun mal fat, els nostres polítics, quan fan el pressupost de festes s'embullen i barregen interessos populars, turístics i esportius, amb la conseqüència de no satisfer a ningú i fer un mal ús dels doblers públics.

Que els doblers destinats a les festes del poble surtin del capítol de festes. Que els doblers destinats a promoció turística els administri la regidoria de turisme. Que els doblers destinats a regates surtin del pressupost d'esports. Que l'any que ve el públic no hagi de clavar un altre parell de banderilles a l'Ajuntament.

II

CIUTAT TURÍSTICA

Cala Rajada, a l'igual que altres poblacions, va perdent les seves senyes d'identitat i personalitat pròpia per convertir-se en una ciutat de vacances calcada de qualsevol altra ciutat de vacances. És el camí que hem triat i hem d'esser conseqüents. Deim això perquè a Cala Rajada hi manquen semàfors per acabar d'esser cosmopolita. La massificació turística i la ineficàcia urbanística han convertit l'entrada del poble en un embut. "Cala Rajada, on guèrxen els semàfors de Mallorca!".

III

LLUM, GESA, LLUM

Des que Gesa féu la llum, gaudim de talls en el subministrament de corrent elèctric que provoquen ires dels afectats. Quan el fenomen es repeteix un nombre suficient de vegades entra en una altra dimensió., com és el cas que ens ocupa. A partir d'ara s'haurien d'exigir a la companyia elèctrica les apagades, ja que han entrat a formar part de les tradicions del nostre poble. Àdhuc els hotelers els poden utilitzar de reclam turístic. Dubtan que tan fantasiosa i original proposta tenguí el ressò que es mereix entre les nostres sempre insulses institucions. No dubtam, en canvi, que Gesa farà tot el que sigui al seu abast per mantenir tan lloable tradició local.

IV

PORT SÍ, PORT NO

El president del Club Nàutic de Cala Rajada es dedica a fer propaganda a favor d'un port esportiu amb capacitat per a 700 amarraments. El mes de febrer passat, entrevistat per aquesta mateixa revista, féu gala de posicionaments ecologistes. La distinció que des d'un anterior PORTALET reclamàvem, entre els eco-mercantilistes i eco-verds, sembla encertada. Sobre la conveniència de la construcció d'un nou port esportiu, els partits polítics ben haviat hauran de prendre posicions ja que per a les eleccions municipals hi manca el temps d'un embaràs. I port sí... por no...

V

SOBREUTILITZACIÓ

El pinar i la platja de Cala Agulla pateixen, els mesos d'estiu, una sobreutilització humana que accelera la degeneració de la zona. Com cada any, demanam a qui correspongui la protecció de la duna dels Pins de Ses Vegues, convertida en "pàrking" per automobilistes del tot irrespectuosos amb la natura. No es podria barrar? No es podria prohibir l'aparcament? Nosaltres denunciem, vosaltres no en feis cas, ells aparquen. La duna es degrada.

LA TRIPAL

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Ani Muñoz
 Antoni Amorós
 Gabriel Torres
 Antònia Vila
 Gabriel Flaquer
 Antònia Garcia

BOLLETÍ DE L'OBRA
 CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

AGOST-SETEMBRE 1990

Via Joan Carles I, s/n
 Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
 APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
 revista expressen únicament
 l'opinió dels seus autors

- G.E.S.A. Grup Especialitzat Sense Allumenar.
 No donen llum, però mos ne fan plegar un fum.
- G.E.S.A. Molts d'estudis per solventar es es futur de s'electricitat.
 I qui punyetes estudia es problemes d'es present?
- G.E.S.A. Estudis d'energies alternatives a s'electricitat.
 I qui punyetes estudia uns fils que no es rompin quan fa una bufada de vent?
- G.E.S.A. Talla es llum quan un no fa lo que toca.
 I qui punyetes ha de tallar es dellons a G.E.S.A. quan tampoc fa lo que toca i que, senzillament, és donar llum?
- G.E.S.A. Quants de solars ha comprat per fer aquesta xerxa de noses de pals i de transformadors? Cap!
 I ara són de G.E.S.A. i així es va fent patrimoni i després es presumeix de grans beneficis.

¿Quants de particulars han hagut de pagar cents i cents de mils de pessetes per poder tenir llum, per una xerxa que ara és de G.E.S.A., i després són pagats amb talls constants de corrent? ¿No trobau que ja basta, marededeueta del Sant Roser?

¿Trobau que així feim una bona propaganda perquè vinguin turistes? Com si no tenguéssim competència i els poguéssim manejar a puntades de peu...

Es preciós això de que un metge hagi de curar nafres de turistes, o de gent del país, que ha pegat de grapes per s'escala, perquè no hi havia llum! I qualcun que ha hagut de prendre taxi i cap a urgències manca gent, a fer-se radiografies o a enguixar-se un braç o una cama! I tot això després d'haver-se pogut dutxar bé, mesclant aigua freda i calenta (sense llum), i de beure's una cervesa ben fresca (sense llum), i d'haver pogut pegar una espipellada en es menjador ben il·luminat (sense llum), tastant especialitats de la casa fetes a una cuina on tot funcionava de primera (sense llum).

Aquests que mos donen fum en lloc de llum mos volten es palo!

I què si s'han de tirar cents de litres de gelat que ha tornat moc?

I què si es turistes en peguen una panxada per trobar s'hotel?

I no en parlem de motors de geleres, rentadores, de treure aigua, etc. etc. que es cremen o no marxen com toca, degut a apagades i enceses inpestives. I a posar motors nous s'ha dit.

segueix...

I es qui no tenen escalfapanxes, que són molts, i confien en s'electricitat per encaletir sa casa, quan ve s'hivern sempre resen perquè no faci vent. Si en fa, s'apaga es llum i a jeure falta gent: ni calentor, ni televisió, ni escambri, ni res de res.

Arribarem que en tenir un constipadot, haurem d'anar alerta a fer un etxem si no volem apagar es llum. Santa Maria, Mare de Déu, que el Bon Jesuset mos trobi a tots confessats!

Es dimarts dia 21 d'agost ja hi tornàrem esser. P'es carrer Elionor Servera feia llàstima de veure aquella gent aperduada, aquells locals de menjar sense extractors ni aire acondicionat, aquelles botigues de tota casta plenes d'espelmes enceses, talment esglésies. Quina paciència, maredeueta del Sant Roser! Vos demanam que no mos abandoneu i no mos hàgim de menjar ses ungles quan haurem espantat s'ocell, és a dir es turista.

S'altre dia deien per Ca'n Patilla que aquesta pandilla de La Tripal aviat s'haurà de dir sa tropa d'Ets Afamats. I no per lo que vos pensau, sinó perquè com que qui més qui manco menja d'es turisme (directament o indirectament), an es pas que anam arribarem a quedar més totsols que sa pedra d'Es Faralló. No basten es problemes de tota casta que ja té es sector que noltros hi hem d'afegir es problema de G.E.S.A. I com en totes ses coses, hi ha opinions per a tots es gusts. Uns diuen que no hi ha dret en lo que mos fa G.E.S.A.; uns altres opinen que s'Ajuntament no contracta lo que toca per ses festes; i noltros, que no mos n'entnem de res, pensam... (noltros també pensam qualque vegada) ¿i què punyetes té que veure Sant Roca amb G.E.S.A.?

AGOST 1990

Dijous dia 16 Si es llum s'apaga es dia de sa festa en haver dinat fins a les 3 de sa matinada.

Divendres dia 17 Si es matí s'apaga es llum sense cantar na Pantoja ni Kuarzo ni Veracruz... A la veracreu mos haurem d'aferrar, em pareix.

Dimarts dia 21 Si es capvespre i es vespre tornam quedar a les fosques.

Diumenge dia 26 Si a les 2'10 d'es migdia, avisats per trons i llamps ja hi tornam esser a sa parada de ses cebes.

Senyors meus, això fa por!

En deu dies, i en plena temporada turística, de G.E.S.A. no mos ne salvam, ni si fa sol ni si trona i fa llamps.

¿per què no mirau, d'una punyetera vegada, com ho tenui a qualsevol altre poble de Mallorca i mos ho posau igual? No vos buideu més es cap per inventar coses! Copiau lo que tenui fet i a noltros no mos ho poseu millor que an ets altres, només igual, ja que noltros vos pagam i vos sufrim igual que ets altres. Ja està bé! Si em descuïd, fins i tot em fareu flastomar.

I ara convendria que mos ne cuidàssim una mica de lo nostro, que aviat serem com en Luis Alfredo de "Cristal", que tot li va malament.

S'altre vespre, uns que pujaren a Ca'n Patilla a fer una llet freda devers les deu i busques, pensant trobar en Damià totsol a punt de tancar, trobaren estrany que també hi fos en Xiscu. Quan demanaren si hi havia res de nou perquè hi fossin tots dos en aquelles hores, en Xiscu es girà i digué: ¿I que no veis aquell esbart d'enjòdols que fa més de dues hores que estan reunits i me pareix que no han aclarit res? Es miraren sa rotlada i pareixia que vetlaven un mort. Era La Tripal en "pleno" que tenia una reunió molt sèria. Contem que hi havia en Jeroni Caragol, en Jeroni Jeronet, en Colau d'es Juva, s'Emblanquinador, en Mateuet, en Talaia, en Papalló, en Joan Castus, en Pere Font, es Maletet, en Pere de Son Jaumell, en Jaume Fuster, en Joan Llabata, en Joan Genovart, en Vicens, en Colau Mallol... bé, sa plana major; només n'hi mancaven un parell. I tothom amb ses cares llargues... de pam. Efectivament, en mig de sa rotlada hi tenien una capsota tapada i es veia que hi guardaven cosa.

Aquells de sa llet freda no ho acabaven d'entendre, però en Damià i en Xiscu, una vegada que elsw hagueren servit, els digueren: Mirau, a noltros, si compram molt de gènere d'una marca,

a vegades mos fan descompte o mos regalen qualque cosa, i com que mos donaren aquesta capsa plena, pensàrem de regalar-la a La Tripal; pensàrem que podrien fer una rifa i amb lo que en treguessin podrien fer una vega, ells que són tan menjadors. I fins i tot, per quedar bé, els hem regalat es bitllets.

Es de sa llet freda cada vegada entenien manco lo que passava, però en Damià i en Xiscu els explicaren que, segons pareixia, ningú de sa Junta en volia comprar de bitllets, ni en volien sobre res, ni per dur a ca seva ni per regalar, i que s'estimaven més pagar mil pessetes per un dinar, i encara que fossin cinc mil o deu mil, i comprar plats i culleres noves i qualque cacerola si era necessari, abans de fer-se càrrec de sa capsa i d'es bitllets.

Com més coses contaven es majordom de Ca'n Patilla i comte de So Na Moiana i es diplomàtic de Sa Creu, més embullats estaven aquells clients. Però tot s'arriba a aclarir en aquest món, i xerrant xerrant an en Xiscu li va escapar que a dins sa capsa hi havia **FREGALLS NOUS DE TRINCA**. No es d'estranyar, germanets, digué en Damià, que per aquella taula duguin dol. Fregalls nous i regalats... ¿Qui és que s'havia d'atrevir a comprar números de sa rifa? Això significava firmar sa sentència d'escurador.

Quina porada de treure! Mos digueren que no passaren molt malament per tornar sa capsa an en Damià, però a n'això i tot s'atreviren, sense tenir mirament de fer un despreci. Tanta sort que en Damià té coneixement per ells i els ho va passar per alt.

Esperam que es mes que ve no vos hàgim de contar problemes que mos passen i vos poguem contar una història que sabem de La Tripal Antiga.

Quan tendreu aquest número en ses mans segurament que es qui no en volen sobre res d'escurar embrutaran plats per So Na Moiana, ja que a principis d'octubre estava previst que en Colau d'es Juva aixecàs sa veda i tornàs ellepolis sa tropa.

Mos ha dit que es Trio Caceroles en tenen tres a la vista de dinars: un de porcella, un de colomins i -aquesta vegada va en sèrio- un d'aguiat de rap.

Què vos pareix aquest programa per es darrer trimestre? No se xupen es dits, no! Eh, Papalló?

Talaia i Maiol, preparau-vos i duis una bona colla de "xistes" nous, i tu, Joan Emblanquinador, prepara sa màquina de retratar, que a posta cobres.

TRIPERO

Gavadals de tendresa

Tretzè

Maties havia reunit tota la confraria. No era cap novetat reunir-los al seu hotel. Tenia un ample jardí tancat de vidrieres, una mena d'hivernacle grandios on cuidava plantes ornamentals i exòtiques: cocoters, calcides, fassers, colocàsies, taros, amb altres de grans flors carneses i vellutades. Perduts entre la fronda, uns punts d'aigua brollaren silenciosos, com fonts entre batzers.

Confreres i confrasses beurien a dojo aquella nit, gratuïtament. Maties a vegades, poques, era esplèndid, encara que interessadament. Les seves disbauxes tenien sempre un rerafons egoista, tortuós, barrejat de sadisme refinat, d'erotisme latent. Mai manifestava obertament el fi que perseguia.

Dins el jardí, hi surava una fosca d'espelmes enceses, de ciris gastats, de caramells de cera, de regalims de seu. Una fosca a glopades, càlida, tremoladissa, fugissera... Una fosca envolupant i sinuosa, insinuadora de cadències vellutades, de rebosillos calents. Una fosca d'esperes, de mans atrevides, de provocadors refrecs carnals, de desitjos tous, de calentes corades... Una fosca suggeridora de propostes seductores...

Un confrare, de nom "El Pelao" per l'insinuant calvicie, rascava la guitarra tímidament, com una esqueixada sensual i lenta, com un gemec deliciosament tèrbol, passional, allargassat i sedós. Les notes t'arribaven tèbies i vellutades,

com manotades calentes. Un andalús cegallós, alt, escardalenc, desvergonyat, sinuós, proçaç i amanerat es tragué les sabates, va nuar-se la camisa més amunt que el llombrígol, va baixar-se la cintura del pantaló fins a l'engonal i començà una dansa de ventre, eròticament aflamencada. L'andalús contorsionava la cintura i el ventre li prenia una rotació endimoniada i excitant. La llum de les espelmes li donaven l'aspecte de gegant enzelat. I un altre andalús, en Ramonet, somrient i elemental, simpàtic, graciosament tosc, tímida i directe, grasset, passional, amb veu esqueixada, congestionant-se el rostre amb l'esforç, cantava flamenc. Era un cant sense paraules, una successió d'ais o de gemecs que semblaven sortir-li d'una ferida oberta d'enyorança i de misèria, com a testimoni d'una còsmica i elemental necessitat. Tenia el seu cant quelcom de calfreds voluptuosos, d'escarrufaments, de farbalans pigallats, de repic de tacons, de plors, de castanyetes...

Uns altres acompanyaven amb cops de palmells. La nit s'omplia de queixes saineteres, d'humor sàdic, de còmic dramatisme... de retorçuts cultes a l'androgisme, a l'expressió del gest, a la pantomima.

Les disbauxes festives de Maties sempre començaven per aquell sofisticat andalusisme, tèrbol i picant, degenerat i viciós. Com un segell d'identitat o una declaració de principis.

girau fulla...

Un al·lot de poble amb cara de llesterró, vestit de cambrer, graciós i golafre, tendre, picardiós, repartia begudes: *sangria*, cava, *whisky*... i mirades perverses, somriures suggerents... I Maties, somrient i satisfet, repartia escomeses, salutacions, donava gràcies per assistir, feia bromes sinuoses, insinuava seduccions, tenia a tothora actives llurs mans fantasmals en refrecs i pessigades involuntàries, assetjant sense assetjar, fent l'ullet als assidus, als íntims, als units per germanors còmplices. Anava i venia bufó i viciat pel vaivé de la moda, com un ocellot amb les ales voraçment desplegadas. I s'afanyava a assegurar-se a que es guardava el respecte a les regles del joc, sense sortir de mare, tot dins un ordre, dins un equilibri entre la decència i l'obscenitat. Més obscé que decent, sempre que fos una obscenitat artística, com unes nuses pictòriques o més escultures de Miquel Àngel. L'erotisme de la decència o la decència de l'erotisme. Cada paraula, cada mirada, cada somriure, cada gest tenia un significat ocult, un sentit amagat, que s'interpretava segons la clau d'una complicitat que tots dominaven. Sota la normal significació hi havia el seu missatge xifrat, el seu codi d'enteniment. Per un profà en aquelles saons semblava una festa més, de tantes, un poc picardiosa, però amb la mida justa pel divertiment; però per als propis, per als assabentats dels jocs de la confraria tot prenia un caire distint, diferent.

A un racó, entre Goti i Teo, assegut a una mena de sofà d'alt respall renaixentista, entre coixins vermells amb volutes vellutades, estaves tu, Carles, observant els comportaments d'aquella fauna humana asexual o bisexual.

L'andalús seguia la seva dansa ventral. A vegades acompanyava la rotació del ventre un lleuger balanceig d'anques amb reminiscències de ballarina egípcia; altres brodava el ball amb cadències arabesques, voluptuosament femenines.

El cantant, inundat d'exsudació calenta, entre bafarada i bafarada aconseguia transmetre el gemec tràgic, el bram sord de les misèries i fretures infinites. I entrà a l'hivernacle la comtessa: més alta que mai, més escardalenca que mai, més planxada que mai, amb l'esguard més inquisidor que mai. Alçà les mans, més que mai de priora mundana, en senyal de triomf.

Tot déu aplaudí. Travessà el jardí deixant les coses al seu pas: un fulard aquí, una bossa allà, un guant, una jaqueta de flors morades, un mocador d'un lila cridaner... Toni, l'acompanyant, enfundat dins una casaca daurada de príncep marroquí, amb un safir miraculosament suspès al front, anava recollint les coses amesura que la comtessa les anava tirant.

Maties va sortir a camí a la comtessa. S'abraçaren, se donaren les galtes i les besades quedaren suspeses en l'aire, com papallones que han perdut les ales. Ella et saludà amb la mà i vengué cap a tu. En passar vora el ballarí, li donà un pessic al baix ventre. Ell sentí la torçada de la pessigada com un escarrufament delitós. Maties quedà amb un somriure sinuós dibuixat als llavis.

—Carles!

Va donar-te la mà.

—Sé que vengueres a casa. Perdona'm. Un quefer d'urgència em féu partir cap el Marroc. Els negocis són els negocis, Carles. I quan menys t'ho esperes surt un entrebanc. Em sentiré afalagada si me fas una altra visita.

Sonaren els primers compassos d'una música ballable. Maties convidà la comtessa a obrir el ball. Ella acceptà. Agafà el fulard, que encara aguantava Toni, i sortí a ballar. Era un vals lent, sensual, envolupant i sedós com una viciadura. A la llum somorta de les espelmes i els revolts tímids del ball, el fulard de seda amb tornassols morats semblava les ales policromades d'un ocell exòtic. La comtessa ballava bé —les dones sempre ballen bé—, es deixava endur per Maties en una distensió gràcil, lleugera, com pètal que s'emporta l'oratge. Maties, abdomen embegut i tòrax inflat, somrient, estufat com un paó reial, satisfet de ser el centre de totes les mirades, posava tot el seu saber en l'execució del ball. I dins l'ombra d'un racó, entre amples fulles de colocàsia i vincladissos fassers, el negre musculós, el punxa-discs, rumiava la frustració de sentir-se decebut per aquell Donjoan d'opereta gai. Havien bastat unes paraules per rompre l'idil·li a penes iniciat. Paraules dures, quasi cruels, que el negre no aconseguia empassar-se i li romanien a la gola formant un nus. Les sentia encara, com una agrura, com una vomitera que fermentava el most avinagrat d'una venjança.

Feia dies que anava rumiós, el negre, considerant mentalment, un cop i un altre cop, detingudament, un pla de venjança. A més d'egoista, Maties, havia estat grosser i racista. L'havia tractat amb menyspreu per la seva condició de negre. Havia volgut gaudir del seu cos, però d'una manera gratuïta, com a amo poderós envers el seu esclau. I això no. Ell d'esclau res. A voluntat podia esdevenir esclau, per amor o per devoció, però no per l'exigència d'un burgès egoista i viciós. No i no. Ell havia posat un preu a la seva tendresa, però en llibertat, perquè així ho havia volgut. Qui no volia pagar aquell preu s'havia de fotre. I Maties, a sobre de no voler pagar, l'havia humiliat i mortificat i groserament. I ara, entre el fullam esponerós d'aquella imitació de la seva selva, se repetia que li havia de tornar, augmentada, corregida i refilada, aquella humiliació. Ja trobaria, pensava, el moment oportú i la forma adequada per ferir-lo. La festa seguia...

L'alcohol feia pujar el to de les paraules i baixar el nivell de les vergonyes.

L'ambient s'imantava per moments.

Surava l'olor a espelma encesa, a fumassa, a suc fermentat, a luxúria latent, a obscenitat soterrada.

Les parelles, qualsevol compost de parella, ballaven sense ballar, quasi quiets sobre el redol d'una rajola, entregats totalment a fruitar de la comunicació fructal dels cossos.

L'andalús del ball del ventre parlava amb Toni, el de la casaca daurada de príncep marroquí, i s'ho creia, l'andalús, que estava lligant un príncep marroquí de bon de veres i es desfeia en atencions, explicant i tornant a explicar com, quan

i on havia après a fer aquella rotació de ventre, però que resultava més efectiva, la dansa, sense la cobertura de la roba i s'oferia a ballar-la per "vossa mercè" en privat. Toni li feia un ample somriure d'agraïment i li prometia convidar-lo a ballar al seu palau del Magreb.

Teodor i Goti ballaven. Era evident que parlaven de tu, Carles, et miraven de reüll. Mentrestant, tu tenies conversa tirada amb la comtessa que et donava explicacions del malentès que hi havia hagut amb l'escorcoll del seu iot i el xalet.

—Una està relacionada amb gent important, comprèn, Carles? i he volgut esbrinar què hi havia rera aquest afer. Els peixos grossos callen, però ja saps, els secretaris... els sots-secretaris... Tot és qüestió d'untar corrioles, ja m'entens no? Idò això: un malentès. Els meus viatges al Marroc, el iot que va i que ve, els diners... jo, allí, hi tenc les meves possessions, els meus negocis... si no fos així de què viuria? Tot és herència del meu difunt marit. Era marroquí, saps? No tenguérem fills i... Bé, jo solament sóc la beneficiària mentre visqui. L'herència passarà als seus nebots... Una taca, Carles, aquest afer de la droga ha estat una taca per a mi. La meva reputació ha sofert una batzegada. Hi ha qui s'ho creurà, que sóc traficant d'estupefaents, n'estic segura. Enveges. Moltes enveges. Aquí sóc estrangera, Carles, els meus afanys me costa. No és tot or el que lluu.

Tu, Carles, anaves fent-li afirmacions amb capades. I en el fons pensaves que eren moltes explicacions per justificar una veritat. Intuïes que rera tota aquella xerrameca hi havia quelcom que no era net, que vessunyava podridura.

—La meua vida ha estat apassionant, Carles. Tendries tema per una novel·la. He viscut intensament, de debò. He estimat fins a la bogeria i he estat estimada també. Com una deessa he estat estimada, amb idolatria, apassionadament. Si jo te contava, Carles! Si jo te contava... Els meus orígens són humils. Els meus pares eren uns camperols de Baviera. Vaig néixer entre ormejos de conreu i animals domèstics. Una pobre bavaresa! Conec l'angoixa de totes les fretures. Entre les runes de la postguerra va transcórrer la meua infantesa. Fred i fam era el parenostre de cada dia. Que lluny queda tot! Quan ho record em sembla mentida. És... com t'ho diria? com si ho hagués viscut una altra persona o com si ho hagués llegit a un llibre. Em llenega. Ni tan sols em commou. A mesura que maduram la vida ens fa tornar durs. Perdem els ideals, la capacitat de somiar, i la fe en les utopies. No ho creus així, Carles, que ens endurim? Bé, tu encara ets jove, no has arribat a la frontera en què ja no ploram pel bé perdut, sinó pel mal que ens espera. Encara creus que una revolta pot canviar el món?

—Sí, per què no? Crec en l'home i en la seva història.

—Idò no creus en la revolució com element salvador, sinó tot el contrari, perquè l'home, la història de l'home és la història de la destrucció. Perdona'm, Carles, per culpa meua

ens estam posant seriosos.

I estam en una festa, no? Vols ballar amb mi, Carles?

—Clar que sí.

—Serà millor que perdre'ns en disquisicions sobre temes transcendents.

La comtessa agafà el fulard de seda amb tornassols morats, com si fos una eina decisiva i imprescindible per ballar, et passà els braços pel coll i ballàreu. Ballàreu, com tots, sense ballar, quasi quietes, entre dos cocoters d'amples pales i una font escassa d'on brollava un fil d'aigua dins la fosca.

—Malgrat que sigui enganyant-me, deixa'm la il·lusió que encara puc seduir-te.

I et deixares seduir. T'abandonares als refrecs de la comtessa. Fou per compassió, Carles? Per crear aquella il·lusió, pentura la darrera il·lusió de la comtessa? O fou l'encís d'aquell perfum oriental excitant i misteriós? O fou que realment et seduïa aquell cos de serpent que s'enroscava a tu, fent i desfent els seus anells sobre els punts més sensibles i erotògens de la teua anatomia? Què tenia, Carles, d'excitant la comtessa? No era jove, ni era bella, ni embruixava la seva mirada, més bé era tot autoritat i exigència. I magre, cadavèrica. Quina màgia era la seva? Per què, malgrat tot, ella provocava un fort excitament en la teua homenia.

Ella tenia quelcom de diferent a les altres dones: experiència mundana?, maneres senyorívoles?, tracte agradós?, un equilibri de la gràcia?, un estil sofisticat de seducció?, un cos alambinat, suggeridor, insinuant, devorador...? O era el seu fulard de tornassols morats, jugaroi excitant i sedós, de labial tebiesa, que t'omplia el clatell de refrecs enllepolidors? Què era, Carles?

Ballàreu molt de temps, sense ballar, dins el vertigen de l'abraçada, cap a la llibertat exasperada dels cossos, cap a la infinita possibilitat de goig. Una estimulante romeria al santuari exuberant del sexe. I quan acabà la música seguïreu abraçats en un nou balanceig, com una nau oscil·lant a un costat i l'altre de la posició d'equilibri, surant sobre un mar de cossos flonjos, de mirades còmplices, d'abraçades, d'arrelaments encoberts...

Era l'hora àlgida del festí, l'equador de la gran saturnal, el vèrtex on la decència perd el pudor i es torna obscena.

Maties posà un punt i coma al festí.

—Anem tots a acabar la festa a una discoteca.

La comtessa cridà el seu fals príncep marroquí i repenjada al seu braç sortí del jardí.

Teodor parlava amb Ssuk, el negre musculós. Goti t'agafà a braçet com si fossis propietat seva. Poc a poc el jardí-saló quedà solitari, ple dels fantasmes d'uns desitjos iniciats de cobejances, d'anhels, d'ansies, d'apetències, d'avideses... que quedaren suspesos sobre les minses flames de les espelmes, entre la fosca del ciris gastats...

Imatges

166. - Cala Ratjada, Capdepera y Castillo

Fot. L. Roisin